

nese . . . V sledečih listih narprej najdeš življavo, ktere se mora človek deržati, da zdrav in dolgo živi . . . Zdravila sim tiste naznanil, ktere se rabijo per prostemu ljudstvu; ktere se povsod najdejo, in ktere so od zdravnikov sploh poterjene . . . Nemške bukve, po kterih sim pričejoče slovenske zložil in po „Novicah“ pomnožil, so že večkrat natisnjene bile, kar dokazuje, da jih Nemci občno rabijo in za dobre poterdijo. Bog daj, da bi Slovencem k ljubem zdravju pomagale (v. Novic. 1854 str. 155).

f) Domače živinozdravstvo v boleznih konj, govedja, ovac, prešičev, koz in psov, ali nauk, kako mora kmetovavec svojo živino rediti, ji streči, jo kermiti in ozdravljati. Po nemško spisal J. N. Rohlves. Od Potsdamskega kmetijskega društva pohvaljena in priporočena knjiga. Poslovljena po devetnajstem natisu. S štirimi podobami. V Celovcu 1856. 8. VII. 243. — Predgovor prevoditelja: Rohlvesovo živinozdravništvo je bilo v nemškem jeziku že devetnajstkrat natisnjeno, in v več krajih tudi ponatisnjeno. Torej smem terditi, da Nemci kakih 50 tavežent iztisov tega zdravništva v rokah imajo. Leto število priča, da so Nemci Rohlvesovo živinozdravništvo za dobro poterdili. Mislim tedaj tudi Slovencam vstreči, ker jim ga v njih jeziku v roke podam. Da ga vendar z večjim pridom rabijo, hočem ob kratkem razložiti, kaj sim v izvornem zdravništvu posebno važnega najdel, in kaj sim mu pridjal (na pr. iz Novic, gl. Živinozdravništvo od dr. Bleiweisa in dr. Strupita), da bi se kmetovavcam bolje prikupilo itd. —

Nekaj njegovih spisov priobčil je g) Slovenski Prijatelj l. 1856 na pr. Blisk in grom. Potres zemlje itd. — „Več let je poslovenjeval uradne liste Koroške deželne vlade. Zraven je bil marljiv sodelavec za nemški letnik Celovške gimnazije. Jedernati spisi, ki jih je priobčeval v tem letniku, pridobili so Robidi častno ime tudi v daljnih učenjaških krogih. Leta 1854 je opisal: Entwicklungsgang der Physik von den ältesten Zeiten bis auf die Gegenwart; l. 1857: Vibrationstheorie der Electricität; l. 1858: Magnetismus; l. 1860: Grundsätze einer naturgemässen Atomistik itd. (gl. Naučni Slovník)“. — Nad vso hvalo vzvišana pa je njegova delavnost v družbi sv. Mohora. —

Tako je bil marljivi učenjak vedi in domovini v čast — nam vsem pa ostane žlah-ten izgled značajnega in delavnega domoljuba. Naj počiva v miru in blažen mu bodi spomin (Kol. dr. sv. Mohora 1879 str. 194)!

Iz šole za šolo.

Razzlogovanje.

(Sestavlil **Fr. Jamšek.**)

(Dalje.)

XXXVIII.

1.

i-skra, sprem-stvo, se-stra, nemš-tvo, vin-stvo.

Pravilo: Ako je več soglasnikov mej dvema samoglasnikoma, vzamejo se k drugemu zlogu vsi tisti soglasniki, s katerimi se besede začénjajo. Ali je besed, ki se začénjajo sè soglasniki skr? — (skriti, skruniti —) sè soglasniki stv? — (stvriti, stvar —) sè soglasniki str? — (strah, struna —) i. t. d. Na pr.: i-skra, sprem-stvo, se-stra, nemš-tvo, vin-stvo.

Naloga. Napišite še nekaj tacih dvožložnic z vezajem mej zlogoma!

2.

bre-skva, Vran-sko, roj-stvo, lov-stvo, ljud-stvo.

(Pravilo. — Na pr. — Naloga.)

XXXIX.

1.

Na-uk, so-vrag, pod-plat, prid-nost, pa-krog, Za-greb.

Pravilo: Pri sestavljenih besedah je treba paziti, da se razstavijo tam, kjer so sestavljene. N. pr.: na-uk, so-vrag, pod-plat, prid-nost, pa-krog, Za-greb.

Naloga. Napišite še nekaj takih dvozložnic z ločljivimi prednicami, pa z vezajem mej zlogoma!

2.

na-slov, so-ud, O-glej, o-kraj, pod-kralj, vz-krs, pra-ded, raz-dvoj.

(Pravilo. — Na pr. — Naloga.)

XL.

1.

Ce-lje, zem-lja, po-lje; — svi-nja, skri-nja; — kle-šče, pi-šče.

Pravilo: lj, nj, šč so zraščeni (neločljivi) soglasniki; prvi potegne tudi drugega seboj. Na pr. Ce-lje, zem-lja, po-lje; — svi-nja, skri-nja; — kle-šče, pi-šče.

Naloga. Napišite še nekaj takih dvozložnic z vezajem mej zlogoma!

2.

žrm-lje, žem-lja, Polj-sko; — ko-nji, srenj-čan; — hro-šči, hru-šči.

(Pravilo. — Na pr. — Naloga.)

V ponovilo:

Pri razzlogovanji je paziti na sledeča pravila:

1. Ako je soglasnik mej dvema samoglasnikoma, jemlje se k naslednjemu zlogu.
2. Ako sta dva soglasnika mej dvema samoglasnikoma, jemlje se navadno prvi soglasnik k prvemu, drugi pa k drugemu zlogu.
3. Ako je več soglasnikov mej dvema samoglasnikoma, jemljejo se k drugemu zlogu vsi tisti soglasniki, s katerimi se besede začénjajo (ločimo deblo od pritiklin).
4. Pri sestavljenih besedah je treba paziti, da se razstavljajo tam, kjer so sestavljene.
5. lj, nj, šč so neločljivi soglasniki; prvi potegne tudi drugega seboj.

XLI.

Večkrat se zgodi, da nam pri pisanji vrste zmanjka, predno je zapisana začeta beseda. Takrat se nekaj besede pretrga ali razdeli in v novo vrsto zapiše. Pretrgati se beseda sme pa le tam, kjer se zloga sklepata. Besede se tedaj trgajo ali delé le po zlogih. Besede po zlogih deliti pravi se razzlogovati. Pri razzlogovanji rabimo vezaj. Ali se morajo deliti jednozložnice?

Narek 1. Pišite in razložite dvozložnice:

(Prvo besedo napiše učitelj na šolsko tablo sam, druge napisuje kak učenec.) Ma-ma, Ana, Buda, cepec, človek, Drava, Eva, frača, Gradec, hiša, imé, juha, kaša, lice, mati, Nace, oče, papež, rokav, suša, šiba, Tone, ura, vaja, zima, žena. — (Prvo napiše zopet učitelj sam.) Mam-ka, Anton, barka, cerkev, čreslo, dobro, Evgen, finta, grešnik, hruška, igla, Jordan, kafra, London, mašnik, naklo, Ormuž, paklez, rebro, Šmarje, travnik, Urška, vrček, zvonček, žvižgovec. — I-skra, spremstvo, plemstvo breskva, retkva, slovstvo, ostrost, Vransko. — Po-greb, podplat, podust (riba taka), pakrog, razkralj, predrag, končnik, Triglav, plastje, trsje, Oglej, pogled, Zavrh. — Ce-lje; bri-nje; pi-šče; polje, Poljsko, olje, volja, zelje; svinja, srenja, srenjčan, konjski; klešče, hrošči, trešči, tišči.

Narek 2. Ja-ma, Alojz, brana, cima, črevo, Dunaj, Ema, fižol, gaga, hlače, Izak, Jurij, kamen, Loka, Mura, nečak, ogenj, pipa, rama, sreda, soja, tovor, ukaz, vino, zlato, žima. — Med-ved, angelj, brodnik, čotlar, črednik, družba, kamnik, lisček, mačka, naglost, ovčar, palček, rožnik, sidro, tromba, umnost, vrednost, zrno, žveplo. — Bre-skva, sestra, iskra, ljudstvo, šolstvo, sredstvo, društvo, piskri, Bistra. — Na-slov, pridnost posmeh, razum, pravnik, nahod, pohod, prihod, vzhod, hodnik, grozdje, listje, hrastnik. — Žrm-lje; konj-ski; hro-šči; zelje, žemlja, sablja, kralji, volja, voljno; — brinje, Franja, črešnja, sanje, spanje, branje, svinja, svinjsko; — vaščan, meščan, peščen, koščen, Laščan.

Narek 3. A-na je prid-no dek-le. Člo-vek je pr-va stvar na zem-lji. Leon XIII. je papež. Kri ni voda. Krava pri gobci molze. Kar mačka rodi, vse miši lovi. Sloga pravo moč rodi. Ljubo doma, kdor ga ima. Jordan je reka. Retkva je črna in bela. Oglej je vas onkraj Soče. Tudi konjsko meso je vžitno. Naš cesar so tudi kralj. Žima je prožna. Kaj terja brodnik? Kje je Kamnik? Kdo pride k nam piskre vezat? Človek ima razum in prosto voljo. Svinjsko meso ni za bolne. Kaj in kje je Triglav? Pamet je boljša kot žamet. Boljša je kratka sprava kot dolga pravda. Zakaj ima mlinar bel klobuk?

Če dol-go se-kaš, mo-ra past', tu-di naj-bolj tol-sti hrast. Kdo ne pije in ne jé, pa je zmirom sito? Kakih kamnov je največ v Savi? Brez dela ni jela. Kdor laže, tudi krade. Laž imá kratke noge. Za dežem solnce sije. Hrast daje svinjam mast. Šiba novo mašo poje. Ti meni luč, jaz tebi ključ. Več oči več vidi. Danes meni, jutri tebi. Lastna hvala smrdí. Vsi ljudje vse vedó. Kdo še svoje hiše znotraj videl ni? Ima dve glavi, dve roki, šest nog; kaj je to? (Dalje prih.)

Šolska letina.

(Dalje.)

Letno poročilo 4razr. deške in 2razr. dekliške ljudske šole v Kranji ima šolska naznanila (učiteljstvo: nadučitelj, 2 kateheta, 3 učitelje in 2 učiteljici); število šolskih otrok: 232 učencev in 175 učenk; šolski dnevnik; učence in učenke po zasluženji uvrstene. V napredovalno kmetijsko šolo je hodilo 30, v obrtno napredovalno šolo pa 66 učencev.

Letno poročilo 4razr. deške ljudske šole v Škofji Loki obsega šolski dnevnik; pobožne vaje; učiteljstvo: nadučitelj, katehet in 3 učitelji; šolsko knjižnico (154 knjig); šolski vrt; statistični pregled učencev (v 4 razredih 317, koncem leta 300; nrvnost učencev je bila pri 194. učencih prav lepa, pri 70. lepa in pri 6. manj lepa. V šolo jih je hodilo prav redno 195, redno 49, manj redno 20, nemarno 36. Za bližnji viši razred je bilo vrlo sposobnih 64, sposobnih 116, nesposobnih 90, neuvrstenih je bilo 30, za srednje šole se jih je oglasilo 15. Učenci so po zasluženji uvrsteni.

Letno poročilo čveterorazredne deške ljudske šole v Kameniku ima A. ljudsko šolo (kroniko, dobrotnike šole, učiteljstvo, vkupni pregled učencev, učence po zasluženji uvrstene), B. obrtno nadaljevalno šolo (učiteljstvo, učence). Mej dobrotniki tej šole je tudi g. Sim. Robič, župnik na Šent-Urški Gori, kateri je šoli daroval lepo zbirko hroščev. Poučevali so v tej šoli nadučitelj, katehet (franciškan) in 3 učitelji. Vsakdanja šola je imela 211, ponovljiva šola pa 16 učencev. Obrtna nadaljevalna šola se je pričela lansko leto meseca maja v dveh oddelkih. Poučevalo se je v vsakem oddelku po 6 ur na teden in sicer: ob nedeljah dopoldne 4